

Asia: VN/18606/2024

Hallituksen esitysluonnos laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko ehdotetut muutokset selkeitä?

Yksityiskoulujen Liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua kunnan peruspalveluista annetun lain muuttamisesta. Yksityiskoulun Liiton mielestä nyt ehdotettu kotikuntakorvauksen porrastuksesta luopuminen yksityisten perusopetuksen järjestäjien osalta on erittäin kannatettava esitys. Toteutuessaan tämä uudistus poistaa oppilaiden epätasa-arvoisen kohtelun ja vahvistaa opetuksen järjestämisen ylläpitäjäneutraalia periaatetta. Uudistuksen yhdistäminen oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistamiseen on sekä aikataulullisesti että sisällöllisesti järkevää. Ehdotuksen mukaan uudistuksen myötä yksityisille perusopetuksen järjestäjille tulisi velvoite tehdä perusopetuslain 17 § mukaisia erityisen tuen päätöksiä. Muilta osin velvoitteita ei laajennettaisi. Yksityiskoulujen Liitto katsoo, että tehty rajausta velvoitteiden yhtenäistämisen osalta on tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

Pääsääntöisesti ehdotetut muutokset lainsäädäntöön ovat selkeitä. Perusteluteksteissä on kuitenkin joitakin nostoja, joita on syytä kommentoida. Kappaleessa 2.4 todetaan, että ”Erilaisten lakisääteisten vastuiden lisäksi myös toteutuneiden oppilaskohtaisten kustannusten ero yksityisten ja kunnallisten opetuksen järjestäjien välillä on osaltaan puoltanut porrastettua kotikuntakorvausta”. Yksityiskoulujen liiton mielestä johtopäätös on outo. Matalampia toteutuneita kustannuksia selittänee osaltaan alhaisempi rahoitustaso. Lisäksi toiminnan kustannustehokkuudesta rankaiseminen ei ole lähtökohtaisesti mielekäästä. Yksityiskoulujen Liitto katsoo, että koko toteutuneiden kustannusten vertailua käsittelevän kappaleen voi poistaa tarpeettomana.

Lausuttavana on myös ehdotus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaissa määritellyn harkinnanvaraisen avustuksen käyttötarkoituksen rajaamista nykyisestä. On hyvä lähtökohta, että harkinnanvarainen avustus on nimensä mukaisesti tapauskohtaisesti myönnettävää eikä osa vuotuista rahoitusta. Esityksessä ei kuitenkaan tarkenneta, miten harkinnanvaraista avustusta on tähän mennessä kohdennettu ja käytetty. Yksityiskoulujen Liitto pitää erittäin tarpeellisena, että

jatkossakin harkinnanvaraista avustusta on haettavissa ja tosiasiallisesti saatavissa esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa toiminta käynnistyy tai oppilasmäärä kasvaa nopeasti.

Esityksessä on pientä epätarkkuutta yksityisten opetuksen järjestäjien rahoitustason kehittymisen kuvauksessa. Kappaleissa 1.1 ja 2.4. todetaan, että ”Edeltävä, vuosina 2010–2014 sovellettu rahoitustaso oli 90 prosenttia.” Noina vuosina rahoitustaso on ollut 90 prosenttia niille yksityisille, jotka ovat saaneet järjestämisluvan 31.7.1998 jälkeen. Muille rahoitustaso on ollut noin vuosina 100 %, kuten viitatussa HE 38/2014:ssä kuvataan: Jos yksityinen opetuksen järjestäjä on saanut opetuksen järjestämisluvan heinäkuun 31 päivän 1998 jälkeen, opetuksen järjestäjän kotikuntakorvaus on 90 prosenttia edellä tarkoitettusta kotikuntakorvauksesta.

Yksityiskoulujen Liitto haluaa nostaa esille kaksi arvonlisäverotukseen liittyvää epäkohtaa, jotka ovat yksityiskoulujen osalta epäoikeudenmukaisia. Yksityisillä opetuksen ja koulutuksen järjestäjillä ei nykysäädösten voimassa ollessa ole mahdollisuutta saada palautusta maksamistaan perustamiskustannusten arvonlisäveroista, mikä merkittäväällä tavalla lisää kustannuksia ja saattaa jopa estää tarpeellisen peruskorjaamisen ja laajennushankkeen toteuttamisen. Lisäksi yleinen arvonlisäverokanta on noussut 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Yksityiskoulut saavat yleisen arvonlisäveron kompensatiota tällä hetkellä 3,96 %. Tätä kompensatiota ei ole nostettu ja sitä tulisi nostaa yleisen verokannon noustua.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Vaikutusarviot on tehty kattavasti ja hyvin. Niihin Yksityiskoulujen Liitolla on vain muutamia huomioita.

Lapsivaikutusten osalta esityksessä todetaan, että kotikuntakorvauksen nosto voi vähentää tarvetta erikseen perittäviin koulumaksuihin. On tärkeä muistaa, että koulumaksujen kerääminen koskee vain muutamaa yksityistä opetuksen järjestäjää eikä ole näin ollen yleistettävissä esityksen vaikutukseksi.

Vaikutusarvioissa epäselvimmäksi jää harkinnanvaraisen avustuksen uudistamisen vaikutukset, jolla arvioidaan olevan 2 miljoonan euron säästövaikutus. Tältä osin olisi tarpeellista avata esitettyä tarkemmin, millä kriteereillä avustusta on aiemmin myönnetty ja missä määrin kyse on ollut vuosittaisesta rahoituksen täydentämisestä.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Tiivistelmä lausunnosta.pdf](#)

Sutinen Jussi
Yksityiskoulujen Liitto ry